

# МСФЗ 17

## Страхові контракти

Даррел Скотт  
травень 2023 року  
Національний банк України



1

## Відмова від відповідальності

Цей курс містить матеріали, захищені авторським правом IFRS® Foundation, усі права на які захищено. Відтворено Даррелом Скоттом з дозволу IFRS Foundation. Третім сторонам не надається дозвіл на відтворення чи розповсюдження. Для отримання повного доступу до стандартів МСФЗ та інформації щодо роботи IFRS Foundation, відвідайте веб-сайт <http://eifrs.ifrs.org>

Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (International Accounting Standards Board® (IASB)), IFRS Foundation, автори та видавці не несуть відповідальності за будь-які збитки, спричинені діями, або утриманням від дій, на основі матеріалу цієї публікації, незалежно від того, чи такі збитки спричинені недбалістю або інакше.

Якщо не вказано інше, вимоги до бухгалтерського обліку, які є предметом цієї презентації, є стандартами МСФЗ, виданими IASB, які застосовуються, починаючи з 1 січня 2023 року включно.

Погляди, викладені в цій презентації, є моїми власними і не обов'язково є поглядами будь-якої організації, з якою я пов'язаний.

2

## Питання та відповіді

58

### Питання 1а

Чи не могли б Ви, будь ласка, описати підхід до застосування змін в обліковій політиці ретроспективно? Який вплив це має на фінансову звітність?

59

59

## Приклад Застосування політики ретроспективно

- » Страховик проводить інвестиції в асоційовані компанії як частину свого інвестиційного фонду
- » Застосовуючи МСБО 28.18, страховик може визначити рахунок власного капіталу або справедливу вартість асоційованих компаній
- » Страховик раніше обирає рахунок власного капіталу асоційованих компаній
- » У 2023 фінансовому році страховик вирішує змінити облікову політику на справедливу вартість

60

60

## Приклад Застосування політики ретроспективно

Прохідна сума	2019	2020	2021	2022
<b>Облік власного капіталу</b>				
Вартість	1 000			
Власний прибуток		100	135	70
Прохідна сума	1 000	1 100	1 235	1 305
<b>Балансова вартість справедливої вартості</b>	1 000	1 250	1 350	1 320
<i>Кумулятивна різниця балансової вартості</i>	0	150	115	15

61

61

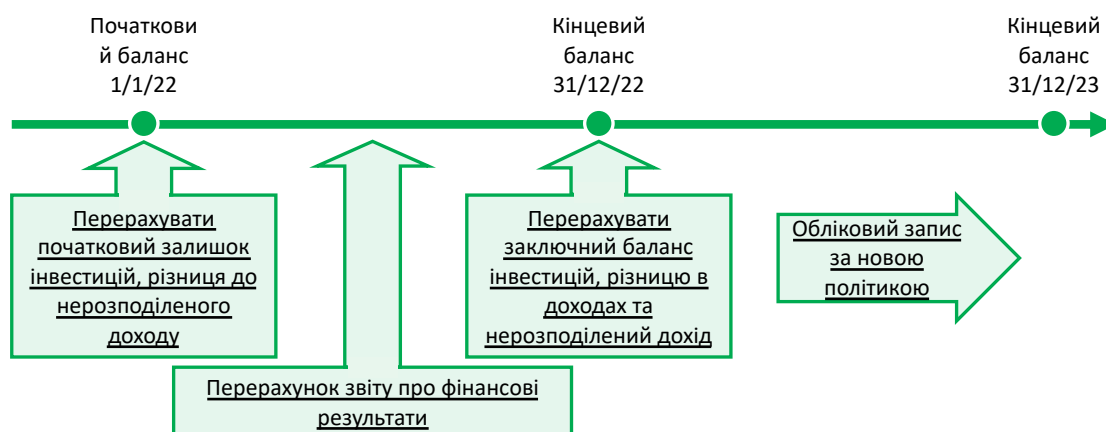
## Приклад Застосування політики ретроспективно

Прохідна сума	2019	2020	2021	2022
Облік власного капіталу	1 000	1 100	1 235	1 305
Справедлива вартість	1 000	1 250	1 350	1 320
Кумулятивна різниця	0	150	115	15

62

62

## Приклад Застосування політики ретроспективно



63

63

## Приклад Застосування політики ретроспективно

	2019	2020	2021	2022
Облік власного капіталу	1 000	1 100	1 235	1 305
Справедлива вартість	1 000	1 250	1 350	1 320
Кумулятивна різниця	0	150	115	15

Журнал зобов'язаний втілити в життя зміни в політиці:

Дебет/(кредит)	2019 & 20	2021	2022
Dr Інвестиції в асоційоване співробітництво		115	15
Cr Нерозподілений дохід		-115	-115
Dr Заробіток від партнерів			70
Dr Зміна справедливої вартості			30

64

64

## Питання 1b

Як страхова компанія повинна розкрити зміни у нотатках до фінансової звітності? Якщо можливо, наведіть, будь ласка, приклад застосування такого підходу страховою компанією P&C.

65

65

## простий приклад Застосування МСФЗ (IFRS) 17 ретроспективно

- » Страховик укладає договори страхування на один рік з одним чітким терміном виплати збитків
- » ЮПР такий самий, як МСФЗ 17 для LRC, але інший для LIC (UPR не скидається)

Балансова вартість	UPR	МСФЗ 17	Різниця
2021 Кінцевий баланс	3 000	2 727	273
2022 Кінцевий баланс	3 200	2 909	291
Дебет/(кредит)		2021	2022
Dr Страхова відповідальність		273	291
Cr Нерозподілений дохід		-273	-273
Dr Розкручування інтересу			273
Cr Претензії (ефект дисконтування за претензією)			-291 <sub>66</sub>

66

## Приклад Застосування МСФЗ (IFRS) 17 ретроспективно - презентація

Страхова відповідальність	2022	2023
Початковий баланс	3 000	2 909
Прийняття МСФЗ 17	-273	-
Переглянутий баланс відкриття	2 727	2 909
Нараховані відсотки	273	291
Претензії оплачені	-3 000	-3 000
Нові претензії	2 909	3 091
Кінцевий баланс	2 909	3 091

67

67

## Приклад Застосування МСФЗ (IFRS) 17 ретроспективно - презентація

Нерозподілений дохід	2022	2023
Початковий баланс	0	1 091
Прийняття МСФЗ 17	273	-
Переглянутий баланс відкриття	273	1 091
Дохід за рік (процентні витрати)	-273	-291
Дохід за рік (претензії)	-2 909	-3 091
Дохід за рік (премії)	4 000	4 300
Кінцевий баланс	1 091	2 009

68

68

## Питання 3

3) Де ми розкриваємо ризик невиконання зобов'язань за утримуваними контрактами перестраховання? У ТВ майбутніх грошових потоків чи в коригуванні на ризик?

69

69

## Теперішня вартість майбутніх грошових потоків

### Грошові потоки

» **Поточна оцінка** майбутніх грошових потоків у межах контракту

- » Зважена за ймовірністю та незміщена
- » Стохастичне моделювання для фінансових опціонів і гарантій, де це доречно

70

70

## простий приклад

### Очікуваний кредитний збиток – теперішня вартість майбутніх грошових потоків

- » Страховик розраховує вимагати від перестраховика \$1 100 через 1 рік
- » Відсоткова ставка 10%
- » Кредитний рейтинг перестраховика передбачає 2% ймовірність дефолту при LGD 100%

	PV	Імовірність	Зважене значення
1. Грошовий потік відбувається належним чином	1 000	98%	980
2. За промовчанням	1 000	2%	0
Неупереджене значення FCF			980

» Неупереджений ефект ймовірності дефолту включається в вимірювання

71

71



2

## Поправки на фактори ризику

- » Чітке, поточне коригування компенсації, яке потрібне страховику для прийняття нефінансового ризику (наприклад, страхового ризику)
- » Компенсація, завдяки якій для компанії не має значення:
  - » виконувати зобов'язання, яке має діапазон можливих результатів; та
  - » виконувати зобов'язання, яке створюватиме фіксовані грошові потоки

Група А	
Ймовірність	Виплата
50%	1 000 000
50%	0

Середньозважена ймовірність

$$(0.5 \times 1m) + (0.5 \times 0) = CU0.5m$$

Група В	
Ймовірність	Виплата
100%	500 000

$$1 \times 0.5m = CU0.5m$$

72

72

## простий приклад

Очікуваний кредитний збиток – теперішня вартість майбутніх невизначених грошових потоків

- » Неупереджена теперішня вартість майбутніх грошових потоків становить 980 доларів США
- » Страховик, який придбав 1 000 таких грошових потоків, очікує:

	Вартість	Отримані готівкові кошти	Прибуток/(збиток)
1. Невиконання зобов'язань щодо грошових потоків (20)	19 600	0	-19 600
2. Без дефолту (980)	960 400	980 000	19 600
» Але в цьому є притаманна невизначеність, якщо фактичні дефолти складають 5%:			
1. Невиконання зобов'язань щодо грошових потоків (50)	49 000	0	-49 000
2. Без дефолту (950)	931 000	950 000	19 000

73

73

## простий приклад

Очікуваний кредитний збиток – теперішня вартість майбутніх невизначених грошових потоків

» Відзначимо, що це гірше, якщо страховик повністю піддається впливу одного

	Вартість	Отримані готівкові кошти	Прибуток/(збиток)
1. Без дефолту	980 000	1 000 000	20 000
2. За промовчанням	980 000	-	-980 000

74

74

## Ризики перестраховика

Ризик	Опис	Обліку
Перенесений страховий ризик	Дзеркальний ризик основного в тій мірі, в якій він передається	Вимірюється відповідно до базового
Ризик невиконання	Фіксує всі ризики, не пов'язані з продуктивністю	
- Кредитний ризик (фінансовий ризик)	Ризик невиконання перестраховиком своїх зобов'язань	Вимірюється як кредитна маржа у вартості грошового потоку
- Інше (фінансовий або нефінансовий ризик)	Ризик того, що перестраховик уникає очікуваної виплати з інших причин, ніж кредит	Вимірюється як кредитна маржа або страховий ризик (вибір поліса)

75

75

## Питання 1с

Наведіть, будь ласка, приклад застосування МСФЗ 1 "Перше застосування МСФЗ" для фінансової звітності страхової компанії, яка має часову перерву в застосуванні МСФЗ 17?

77

77

## МСФЗ (IFRS) 1 для страхової організації Приклад часової шкали



78

78

## Запровадження вперше після перерви

Страховик, який не заявив про безумовну відповідність МСФЗ в останній AFS

Або

### Застосовує МСФЗ 1

Повністю ретроспективно, за винятком:

- Обов'язкових винятків, наприклад,
  - Оцінки
  - Невизнання ФІ
  - Перехід до МСФЗ 17
- Факультативні винятки

МСФЗ 1.4A та 4B

Або

### Застосовує МСФЗ ретроспективно відповідно до МСБО 8

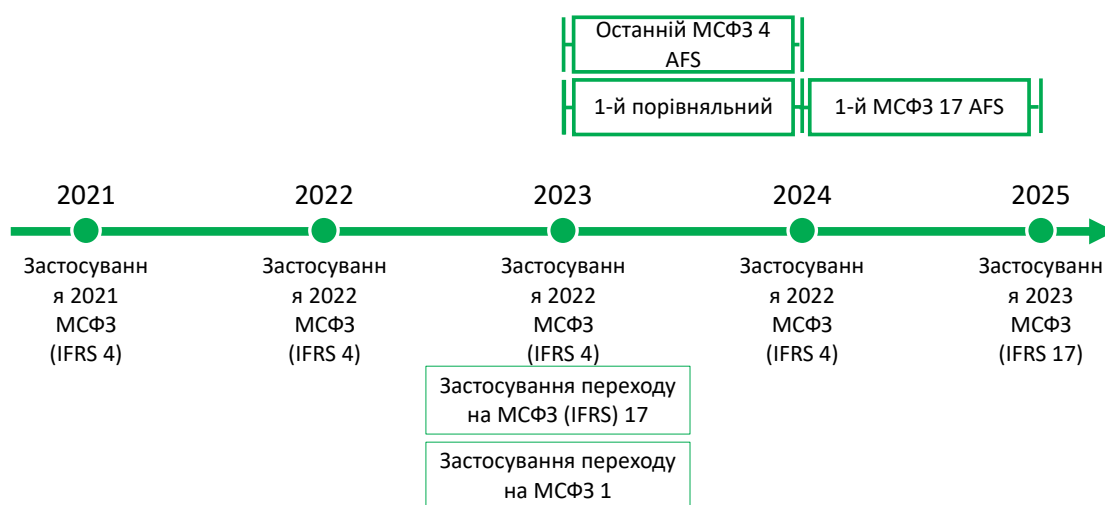
Повністю ретроспективно до дати вступу МСФЗ 17 в силу :

- Пом'якшення переходу до МСФЗ закінчується 1 січня 2022/23 рр. так, ніби запроваджено вчасно
- Плюс розкриття всієї інформації за МСФЗ 1

79

79

## МСФЗ (IFRS) 1 для страхової організації Застосування МСФЗ 1



80

80

## Перехід на МСФЗ 1

- » МСФЗ (IFRS) 1 вимагає повної ретроспективи, за винятком
  - » **Обов'язкові винятки (включаючи перехідні вимоги МСФЗ 17)**
  - » **Необов'язкові винятки**
- » Припускаючи:
  - » Страховики з перервою продовжують застосовувати всі інші МСФЗ
  - » Не скористайтеся необов'язковими виняткам
- » **То**
  - » Застосування переходу на МСФЗ 17 у звичайному режимі
  - » Розкриття інформації за МСФЗ 1, включаючи причини перерв

81

81

## МСФЗ (IFRS) 1 для страхової організації Застосування МСБО 8



82

82

## Питання 2

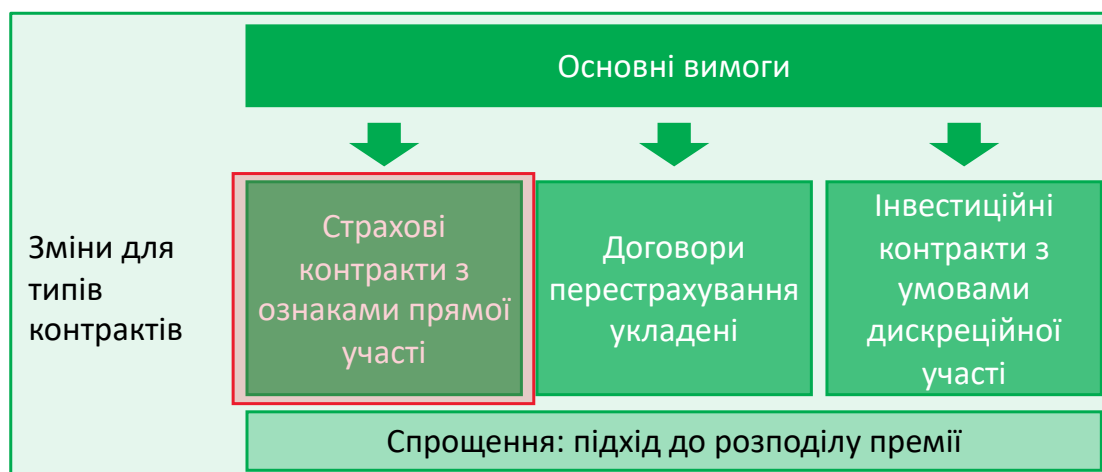
Я розумію, що модель VFA виходить за рамки наших Zoom-зустрічей - ви нам про це сказали. Незважаючи на це, я хотів би задати вам одне загальне питання про застосування моделі VFA у страхуванні життя. Тому, будь ласка, опишіть в загальних рисах підхід до застосування моделі VFA у страхуванні життя? В яких випадках модель VFA використовується в практиці страхування життя?

83

83

## Основні вимоги

Короткий огляд підходів МСФЗ 17



84

84

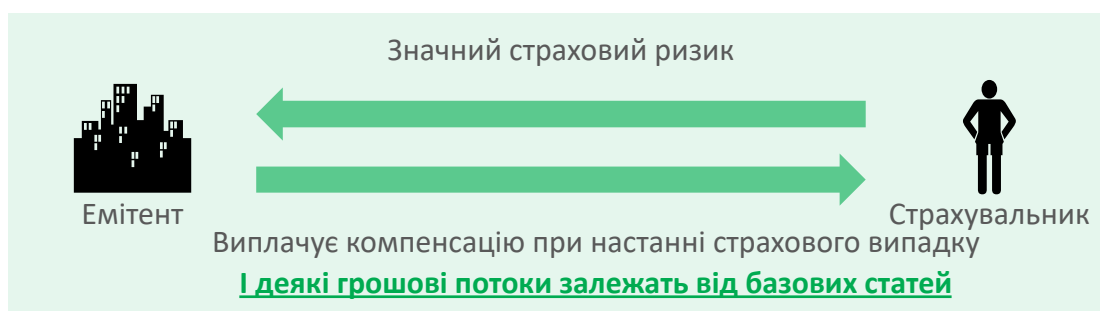


## Особливості договорів з участю

85



### Що таке договір страхування-учасника?

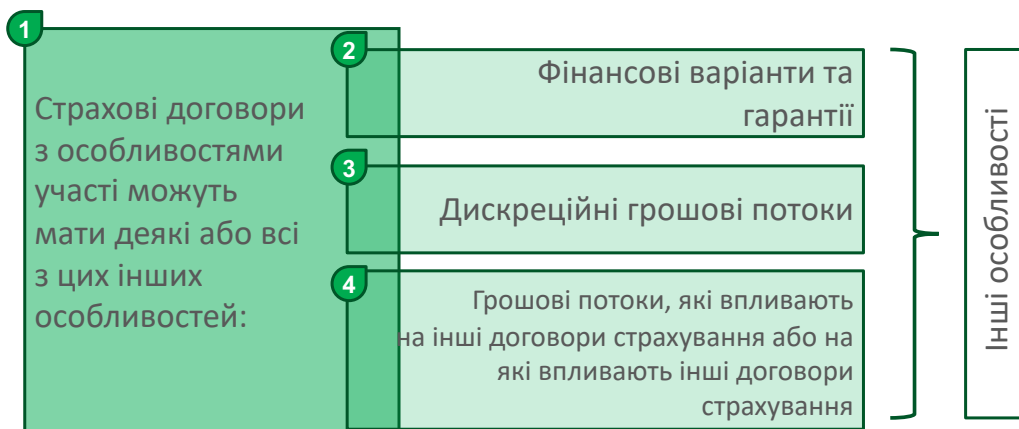


» Виплати страхувальникам залежать від прибутковості основних товарів через функції участі

86

86

## Договори про участь Договори з участю та інші особливості

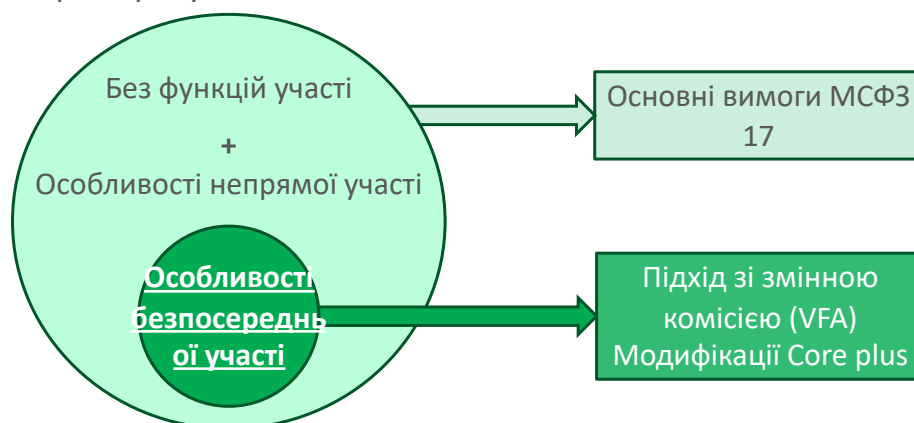


87

87

## 1 Договори про участь Ступінь участі

» Договори страхування:



88

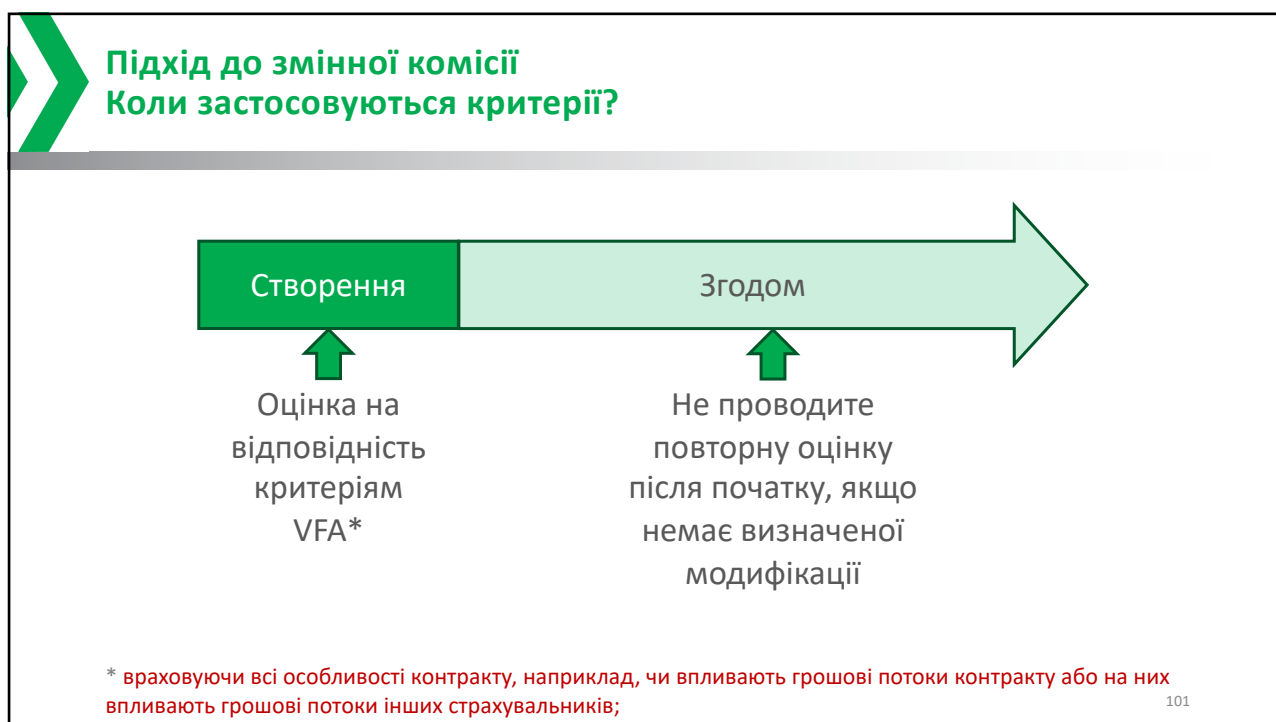
88





## Підхід до змінної комісії

99

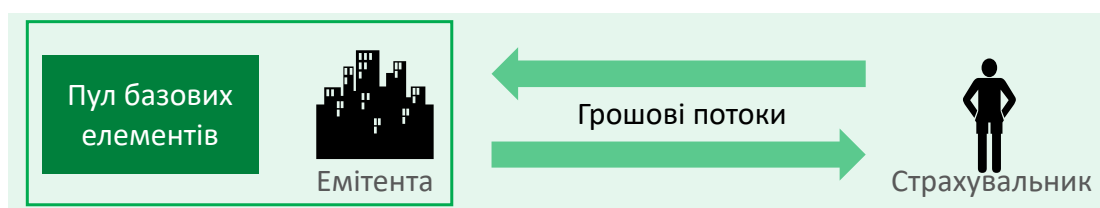


101

## Змінна плата Критерії (а)

Договірні умови визначають, що страхувальник бере участь у частці чітко визначеного пулу базових статей

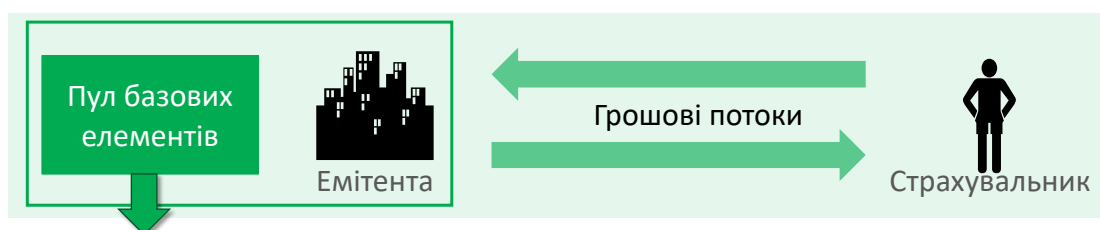
- » Дискреційні грошові потоки не виключають такої частки
- » Примусове посилення на базові елементи



102

102

## Змінна плата Критерії (а)



- » Може містити будь-які предмети, але повинні бути визначені в договорі
  - » наприклад, чисті активи суб'єкта господарювання або підмножини
- » Не потрібно проводити - може бути еталонний портфель активів
  - » Наприклад, індекс

103

103

## Підхід до змінної комісії

### Критерій (а)

Критерій а) не виконується, якщо застосовується будь-яке з наступного:

- » Базові статті, що визначають суму зобов'язання суб'єкта господарювання, можуть бути змінені зі зворотною силою
- » У контракті не визначено пулу основних статей
  - » наприклад, минула практика, коли страхувальники отримують декларацію, яка відображала результати діяльності суб'єкта господарювання (або підмножини активів), сама по собі не свідчить про те, що існують основні статті, визначені в контракті

104

104

## Підхід до змінної комісії

### Критерій (б) і (в)

Суб'єкт господарювання:

- б)** очікує сплатити суму, що дорівнює значній частці доходів справедливої вартості за базовими статтями; та
- в)** очікує, що значна частка будь-якої зміни сум, що підлягають сплаті, змінюватиметься зі зміною справедливої вартості базових статей

Контракти з наступними ознаками не виключають можливості відповідати цим критеріям:

- » мінімальна гарантія повернення
- » декларація, яка базується на амортизованій вартості основних статей\*

*\* Обговорювалося на засіданні ТРГ МСФЗ (IFRS) 17 у лютому 2018 року*

105

105

## Підхід до змінної комісії Критерій (б) і (в)

Для критеріїв b) і c):

- » Інтерпретувати «суттєве» в контексті мети:
  - » рогонадання послуг, пов'язаних з інвестиціями, та
  - » плата за компенсацію за цю послугу, визначену посиланням на основні товари
- » Оцініть мінливість сум:
  - » протягом терміну дії договорів страхування
  - » за теперішньою вартістю ймовірність середньозважена

Якщо теоретично пов'язано, але немає ймовірності перевищення гарантії, то це не вдається

106

106

## Підхід зі змінною комісією (VFA) Відносно ГММ

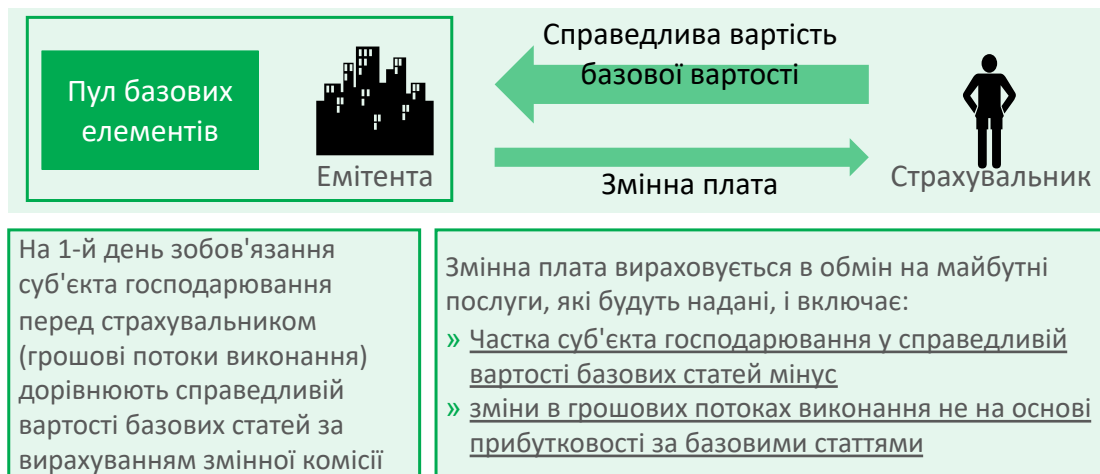
» Різниця лише в подальшому вимірюванні CSM:

	Грошові потоки від виконання		CSM
	PV майбутніх грошових потоків	Рік випуску Коригування ризику	
Початкове визнання	Ті самі вимоги	Ті самі вимоги	Ті самі вимоги
Згодом	Ті самі вимоги	Ті самі вимоги	<u>Різні</u> вимоги

108

108

## Змінна плата Зобов'язання 1-го дня

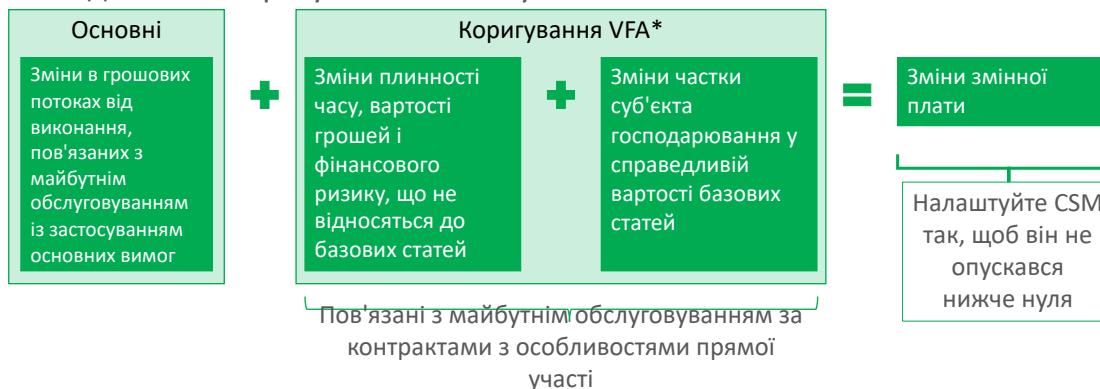


109

109

## Підхід до змінної комісії Подальше вимірювання CSM

» Згодом CSM коригується на зміну плати:



\* Суб'єкт господарювання може вирішити визнати деякі або всі зміни, що впливають на фінансовий ризик у прибутку або збитку, якщо виконуються визначені умови зменшення ризику

111

111

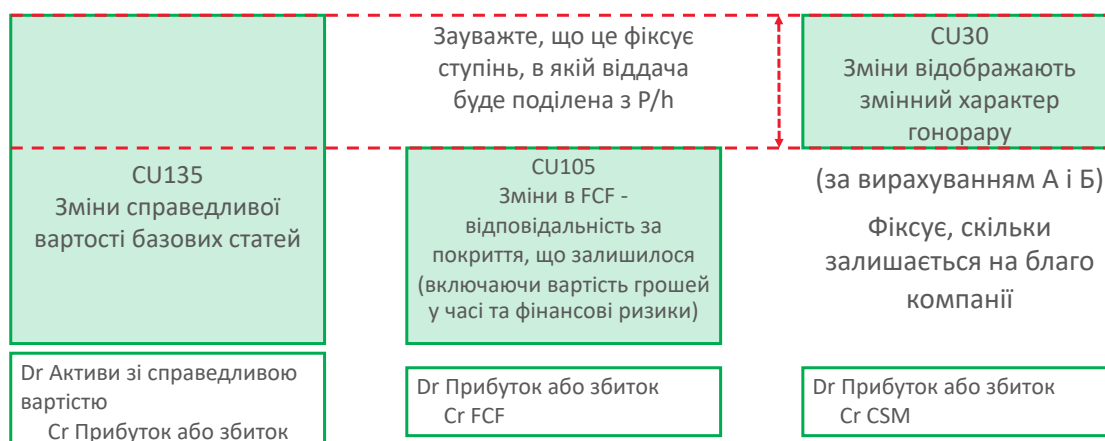
## Підхід до змінної комісії Приклад

- » Схема фактів – група договорів страхування з ознаками безпосередньої участі
- » Між початковим визнанням і кінцем періоду 1:
  - » Справедлива вартість базових статей збільшується з CU1,000 до CU1,135. Зміна CU135
  - » Грошові потоки виконання – зобов'язання за покриття, що залишилося\* переоцінюються з CU795 до CU900. Зміна CU105

112

112

## Підхід до змінної комісії Спрощений приклад



113

113

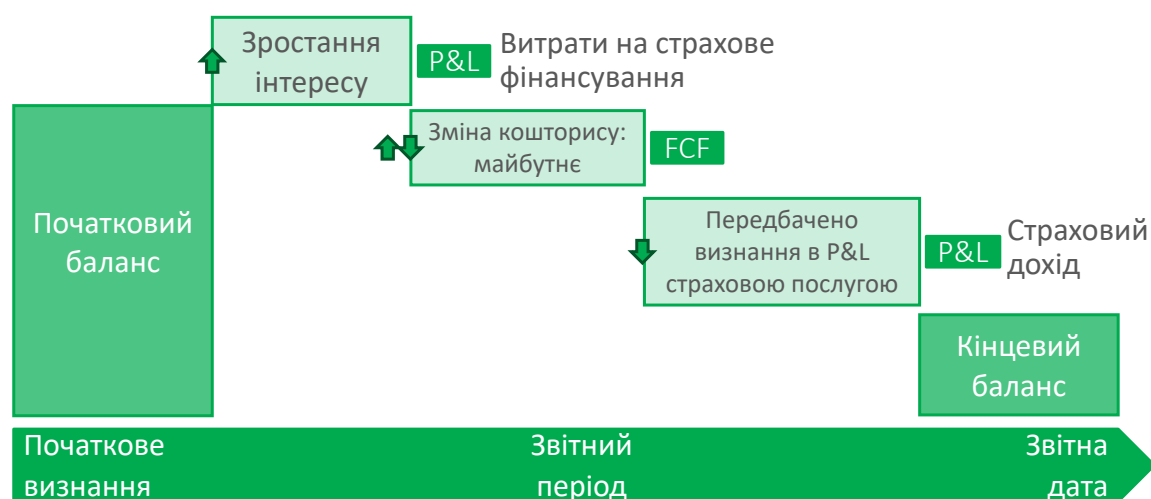
## Підхід до змінної комісії Спрощений приклад

Журнали	Дебетові	Кредит
Повернення активів	135	
Дохід за справедливою вартістю		135
Рентабельність фактично утримуваних активів (які також є базовими статтями)		
Витрати за справедливою вартістю (базові)	135	
Грошові потоки від виконання		105
Маржа за договірні послуги		30
Розподіл справедливої вартості за базовою статтею до страхової відповідальності		

114

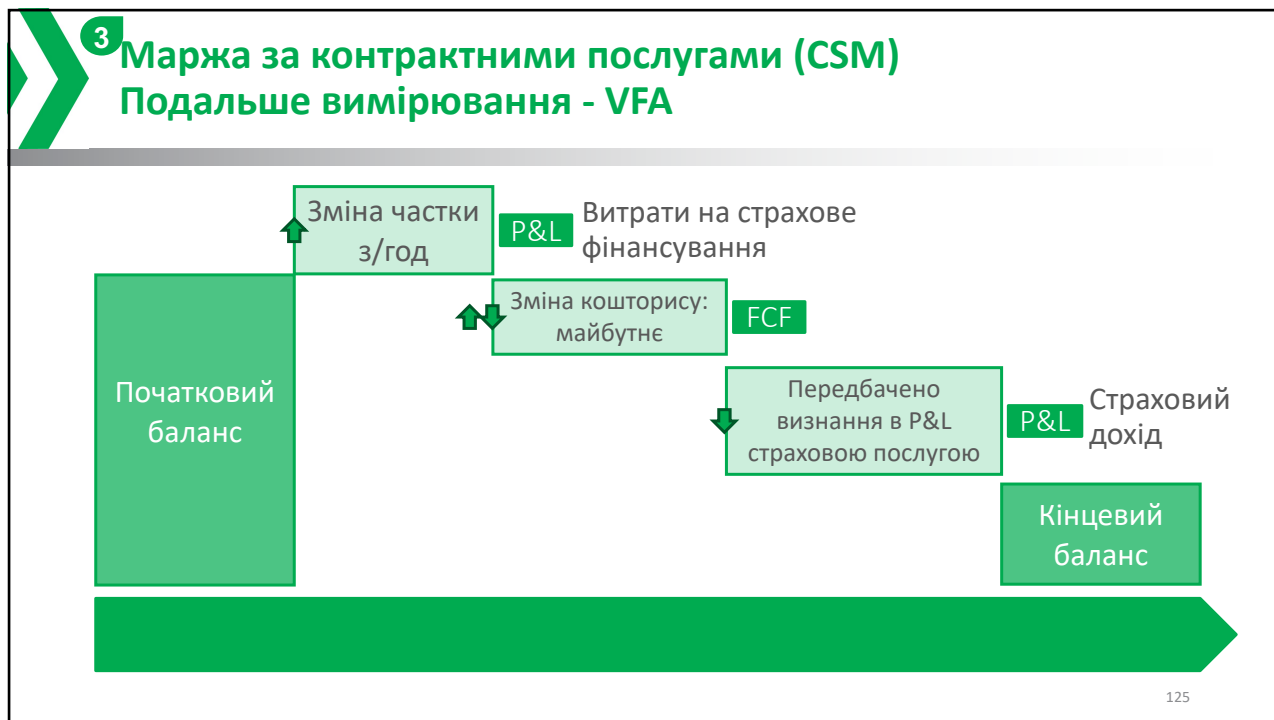
114

## 3 Маржа за контрактними послугами (CSM) Наступні вимірювання – основна модель



124

124



125



126